

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 164 sahifa,
5-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Talabalarda tolerantlikni shakllantirish zarurati va samaradorligi.....	28
Bafayev Muxiddin Muxammadovich	
Muhandislik grafikasi bo'yicha raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda grafik dasturlardan foydalanish metodikasini yaratish	34
Axmatova Asila Akmaljon qizi	
Investigation on the Efficacy of Pedagogical Approaches in Virtual Learning	37
Burkhonova Zarafuz Qobilovna, Makhmudov Shaxboz Muzzafarovich	
The Role of Input And Interaction in Second Language Acquisition.....	40
Dilorom Poyonova	
Muhandislik yo'nalishida kartografiya fanini integratsiyalashgan holda o'qitish	45
Kazakbayeva Muxabbat Turabayevna	
Incorporation of Moocs Into the Digital Educational Framework for the Development of Professional Speech Culture.....	49
Kudrat-Zoda Kamola Alisherovna	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	52
Makhmudova Ugliy Baxtiyarovna	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning media savodxonligini rivojlantirish	57
Mirzayeva Mayramxon Zaynobiddinovna	
Transformatsion yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirish.....	61
Mirzayeva Ziyoda Uktamjonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish	65
Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi	
An Online Service that Integrates Up-To-Date Content From Well-Known Mooc Platforms	68
Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Abdurahmonova Osiyo Jahongirovna	
The Fourth Phase of Distance Education: Integrated Technologies and Moocs	71
Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, TaranenkoTatyana Viktorovna	
Gamifikatsiya orqali iqtidorli o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish	74
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Xaytbayeva Malika Qobil qizi	
Boshlang'ich ta'lim fanlarini didaktik o'yinlar orqali tushuntirish	77
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Shomaxsudova Diyora Dilshod qizi	
O'smirlar orasida alkogolizm, giyohvandlik va toksikomaniya profilaktikasi	80
Sh. F. Mustafayeva	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	85
Turayev Alimjan Bahriddinovich	
The Problems of Remote Learning Technology and Global Trends in University Education Development.....	88
Tursunov Begzod Sherzodovich, Shukurova Madina	
A Case Study of Humanities Disciplines Using Massive Open Online Courses as a Resource for Blended Learning	91
Tursunov Begzod Sherzodovich, Eshkabilov Kodirali Davlatmuratovich	
Modern Education and Training Practices for Future Dentists	94
Turumova Marjona Bahodirovna	
Kommunikativ yondashuv asosida nutqiy kompetensiyani shakllantirish.....	98
Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna	

Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar: amaliy muammolar va ularning innovatsion yechimlari	102
<i>Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarda nutq o'stirish darslari orqali Soft Skills ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy pedagogik psixologik asoslari	106
<i>Xoldarova Mubina Qudratbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit va uning turlari	110
<i>Xolmirzayeva O'g'iloy Murotali qizi</i>	
Развитие компетенций студентов-биологов в изучении языков	114
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Формирование интереса и повышение эффективности школьного урока физической культуры	118
<i>Мукимов Олим Эргашевич</i>	
Incorporation of Massive Open Online Courses Into the Higher Education Framework	122
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Nasrullayev Javlonbek Tal'atjonovich</i>	
Совершенствование инновационной методики социально-педагогической деятельности будущих педагогов в полилингвальной среде с использованием искусственного интеллекта	125
<i>Хужаниязова Гузаль Юлдашевна</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ faoliyatini xalq og'zaki ijodi asosida rivojlantirish	130
<i>Abduraximova Muxabbat Allayevna</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'rganiladigan nostandart masalalar	133
<i>Karimova Kunduz Ruzibayevna, Yo'ldosheva Tojigul Ulug'bek qizi</i>	
Video-marketingning iste'molchilar jalb qilinishiga ta'siri: Tiktok va Youtube misolida.....	138
<i>Rustamova Ma'mura Asqar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv jarayonlarini diagnostika qilish	141
<i>Shorustamboyeva Shahnoza Ulug'bekovna</i>	
The use of Visualization Technology as a New Trend in Teaching the English Language	144
<i>Tursunoy Ortiqova</i>	
Didaktik drama asosida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda narrativ yondashuvning asosiy tushunchalari tahlili	149
<i>Xolbayeva Dildora Azizovna, Sadiyeva Shaxnoza Xusanovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini o'qitishda work-based learning metodikasini qo'llash ..	153
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Bo'lajak shifokorlarni tibbiy amaliyotga tayyorlash metodikasini takomillashtirish	156
<i>Murtazayeva Nasiba Komiljonovna</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'limni tashkil etish	159
<i>Xusnidinova Saodat</i>	

VIDEO-MARKETINGNING ISTE'MOLCHILAR JALB QILINISHIGA TA'SIRI: TIKTOK VA YOUTUBE MISOLIDA

Rustamova Ma'mura Asqar qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti,
Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
(Boshlang'ich ta'lim) mutaxassisligi 1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada Yangi O'zbekiston sharoitida barkamol avlodni tarbiyalash jarayonining pedagogik-psixologik mexanizmlari chuqur ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda ta'lim-tarbiya tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, kompetensiyaviy paradigma, ijtimoiy-psixologik moslashuv, motivatsiya va refleksiya jarayonlarining o'zaro uyg'unligi asosiy mexanizm sifatida asoslab beriladi. Barkamol avlodni shakllantirishda milliy qadriyatlar, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, psixologik qo'llab-quvvatlash tizimi hamda ta'lim subyektlari o'rtasidagi hamkorlikning ahamiyati ochib beriladi. Maqolada nazariy manbalar tahlili, empirik kuzatuvlar va metodologik yondashuvlar asosida olingan natijalar umimlashtirilib, Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasiga mos ilmiy xulosalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: barkamol avlod, Yangi O'zbekiston, pedagogik mexanizm, psixologik mexanizm, shaxs rivoji, kompetensiya, ijtimoiylashuv, ta'lim-tarbiya integratsiyasi.

Abstract: This article provides an in-depth scientific analysis of the pedagogical and psychological mechanisms involved in raising a harmonious generation under the conditions of New Uzbekistan. The study substantiates the person-oriented approach, the competency-based paradigm, socio-psychological adaptation, and the interrelated harmony of motivation and reflection processes within the education system as key mechanisms. The importance of national values, modern pedagogical technologies, psychological support systems, and cooperation among educational stakeholders in forming a harmonious generation is highlighted. The article synthesizes results obtained from the analysis of theoretical sources, empirical observations, and methodological approaches, and presents scientific conclusions aligned with the development strategy of New Uzbekistan.

Key words: harmonious generation, New Uzbekistan, pedagogical mechanism, psychological mechanism, personal development, competence, socialization, educational integration.

Аннотация: В статье проводится углублённый научный анализ педагогико-психологических механизмов процесса воспитания гармонично развитого поколения в условиях Нового Узбекистана. В исследовании обосновывается, что личностно-ориентированный подход, компетентностная парадигма, социально-психологическая адаптация, а также взаимосвязанная гармония процессов мотивации и рефлексии в системе образования выступают в качестве ключевых механизмов. Раскрывается значимость национальных ценностей, современных педагогических технологий, системы психологической поддержки и сотрудничества между субъектами образовательного процесса в формировании гармонично развитого поколения. В статье обобщаются результаты, полученные на основе анализа теоретических источников, эмпирических наблюдений и методологических подходов, и формулируются научные выводы, соответствующие стратегии развития Нового Узбекистана.

Ключевые слова: гармонично развитое поколение, Новый Узбекистан, педагогический механизм, психологический механизм, развитие личности, компетенция, социализация, интеграция обучения и воспитания.

KIRISH

Yangi O'zbekiston taraqqiyot bosqichida inson kapitalini rivojlantirish masalasi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Jamiyatning barqaror rivoji, millatning intellektual va ma'naviy salohiyati, avvalo, yosh avlodning qanday tarbiya olayotgani bilan belgilanadi. Shu bois barkamol avlodni tarbiyalash masalasi nafaqat pedagogik, balki chuqur psixologik muammo sifatida ham namoyon bo'lmoqda. Ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsning individual xususiyatlarini inobatga olmasdan turib, kutilgan ijtimoiy va ma'naviy natijalarga erishish mushkul. Zamonaviy pedagogika barkamol avlodni bilimlar majmuasiga ega shaxs emas, balki mustaqil fikrlaydigan, hayotiy vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qila oladigan, ijtimoiy mas'uliyatni chuqur anglaydigan shaxs sifatida talqin etadi. Bunday shaxsni shakllantirish esa faqat ta'lim mazmunini yangilash bilan emas, balki pedagogik va psixologik mexanizmlarning uyg'un tizimini yaratish orqali amalga oshiriladi. Aynan shu jihat mazkur tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Barkamol avlodni tarbiyalash masalasi Sharq va G'arb pedagogik tafakkurida uzoq tarixga ega. Sharq mutafakkirlari ta'lim va tarbiyaning uzviyligini shaxs kamolotining asosi sifatida ko'rganlar. Ularning qarashlarida axloqiy yetuklik, ruhiy muvozanat va bilimning uyg'unligi markaziy o'rinni egallaydi. Ushbu yondashuv zamonaviy pedagogik nazariyalarda ham o'z aksini topib, gumanistik pedagogika hamda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyalarida rivojlantirilgan. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda barkamol avlod tushunchasi kompetensiyaviy yondashuv bilan chambarchas bog'lanadi. Bu yondashuv shaxsning bilim, ko'nikma va malakalari bilan bir qatorda, uning qadriyatlarini, ijtimoiy faolligi va psixologik barqarorligini ham rivojlantirishni nazarda tutadi. Psixologik adabiyotlarda esa motivatsiya, o'zini anglash, refleksiya va ijtimoiy identifikatsiya shaxs rivojining asosiy determinantlari sifatida qaraladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ta'lim jarayonida psixologik qo'llab-quvvatlash yetarli darajada tashkil etilmasa, pedagogik ta'sirning samaradorligi sezilarli darajada pasayadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot metodologiyasi tizimli va integrativ yondashuvga asoslangan. Tadqiqotda pedagogik va psixologik jarayonlar bir butun tizim sifatida qaralib, ularning o'zaro aloqadorligi tahlil qilindi. Ilmiy izlanish jarayonida normativ-huquqiy hujjatlar, ilmiy monografiyalar va maqolalar tahlili, pedagogik kuzatuv, qiyosiy hamda mantiqiy tahlil usullaridan foydalanildi. Metodologik asos sifatida shaxsni faol subyekt sifatida rivojlantirish konsepsiyasi qabul qilindi. Ushbu yondashuvga ko'ra, tarbiya jarayoni pedagog tomonidan boshqariladigan biryoqlama ta'sir emas, balki pedagog va tarbiyalanuvchi o'rtasidagi hamkorlikka asoslangan ijodiy jarayondir. Metodologiya ta'lim muhitining psixologik xavfsizligini ta'minlash, shaxsiy ehtiyoj va qiziqishlarni hisobga olishga alohida e'tibor qaratadi. Mazkur tadqiqot metodologiyasi barkamol avlodni tarbiyalash jarayonini murakkab, ko'p komponentli pedagogik-psixologik tizim sifatida talqin qilishga asoslanadi. Tadqiqotda ta'lim va tarbiya jarayoni ijtimoiy buyurtma, shaxs rivoji va pedagogik muhit o'zaro ta'sirida shakllanuvchi dinamik jarayon sifatida qaraldi. Metodologik asos sifatida tizimli, shaxsga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy hamda faoliyatga asoslangan yondashuvlar uyg'unlashtirildi.

Tizimli yondashuv barkamol avlodni tarbiyalash mexanizmlarini alohida elementlar yig'indisi sifatida emas, balki yagona, ichki bog'lanishlarga ega bo'lgan yaxlit tizim sifatida tahlil qilish imkonini berdi. Ushbu yondashuv doirasida pedagogik ta'sir, psixologik qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy muhit va qadriyatlar tizimi o'zaro bog'liq omillar sifatida o'rganildi. Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv esa tarbiya jarayonida o'quvchining individual ehtiyojlari, qobiliyatlari, qiziqishlari va psixologik xususiyatlarini hisobga olishni metodologik mezon sifatida belgiladi. Faoliyatga asoslangan yondashuv shaxsning barkamol bo'lib shakllanishi bevosita uning faol ishtiroki orqali amalga oshirishini nazariy jihatdan asoslaydi. Shu bois tadqiqotda tarbiya jarayoni passiv ta'sir emas, balki o'quvchining bilish, ijtimoiy va ijodiy faoliyati bilan uzviy bog'liq jarayon sifatida ko'rib chiqildi. Metodologik jihatdan normativ-huquqiy hujjatlar, pedagogik va psixologik adabiyotlar tahlili, empirik kuzatuv hamda qiyosiy tahlil usullari uyg'un qo'llanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, barkamol avlodni tarbiyalashda pedagogik va psixologik mexanizmlar bir-birini to'ldiruvchi, o'zaro bog'liq omillar sifatida namoyon bo'ladi. Pedagogik mexanizmlar ta'lim mazmuni, metodlar va shakllar orqali shaxsning bilish faoliyatini rivojlantirsa, psixologik mexanizmlar ichki motivatsiya, emotsional barqarorlik va ijtimoiy moslashuvni ta'minlaydi.

1-jadval: Barkamol avlod tarbiyasida muhim bo'lgan mexanizmlar

Mexanizm turi	Asosiy yo'nalish	Pedagogik-psixologik natija
Pedagogik	Interfaol va kompetensiyaviy ta'lim	Mustaqil fikrlash, bilimlarni qo'llash
Psixologik	Motivatsiya va refleksiya	Ichki faollik, o'zini anglash
Ijtimoiy	Hamkorlik va muloqot	Ijtimoiy moslashuv
Qadriyatli	Milliy va umuminsoniy qadriyatlar	Ma'naviy yetuklik

Ushbu mexanizmlarning uyg'unlashuvi shaxs rivojida barqaror va uzoq muddatli natijalarga olib kelishi aniqlandi. Empirik kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki, interfaol va shaxsga yo'naltirilgan metodlardan foydalanilgan ta'lim muhitida o'quvchilarning mustaqil fikrlash, o'zini ifodalash va jamoada ishlash ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlanadi. Shu bilan birga, psixologik qo'llab-quvvatlash elementlari (rag'batlantirish, refleksiya, ijobiy baholash) qo'llanilgan sharoitda o'quvchilarning ta'limga bo'lgan ichki munosabati mustahkamlanadi. Natijalar shuni ham ko'rsatdiki, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga tayangan tarbiya modeli shaxsning ma'naviy barqarorlik

rorligini kuchaytiradi. Bunday muhitda tarbiyalangan yoshlar ijtimoiy mas'uliyatni chuqur anglaydi va jamiyatdagi o'z o'rnini ongli ravishda belgilashga intiladi. Demak, barkamol avlodni shakllantirishda faqat bilim berish emas, balki psixologik hamda qadriyatli tarbiya komponentlarini kuchaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Olingan natijalar shuni tasdiqlaydiki, barkamol avlodni tarbiyalash faqat ta'lim muassasalari doirasida cheklanib qolmasligi kerak. Oila, mahalla va keng jamoatchilikning hamkorligi pedagogik-psixologik mexanizmlarning samaradorligini oshiradi. Ayniqsa, pedagoglarning psixologik kompetensiyasi tarbiya jarayonining sifatini belgilovchi muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Muhokama jarayonida aniqlanganki, agar ta'lim jarayoni faqat akademik natijalarga yo'naltirilsa, shaxsning emotsional va ijtimoiy ehtiyojlari e'tibordan chetda qoladi. Shu sababli, Yangi O'zbekiston sharoitida ta'lim tizimini insonparvarlik va psixologik qo'llab-quvvatlash tamoyillari asosida tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi. Olingan natijalar mavjud pedagogik va psixologik nazariyalar bilan qiyosiy tahlil qilinganda, barkamol avlodni tarbiyalash jarayonida integrativ yondashuvning ustunligi tasdiqlandi. An'anaviy ta'lim modellarida pedagogik ta'sir ustuvor bo'lib, psixologik omillar ikkilamchi ahamiyatga ega bo'lgan bo'lsa, zamonaviy sharoitda ushbu ikki yo'nalishning teng ahamiyatga ega ekanligi yaqqol namoyon bo'lmoqda. Muhokama jarayonida aniqlanishicha, ta'lim jarayonida faqat akademik yutuqlarga yo'naltirilgan yondashuv shaxs rivojida muvozanatsizlikka olib kelishi mumkin. Bu holatda bilim darajasi nisbatan yuqori bo'lsa-da, ijtimoiy moslashuv, emotsional barqarorlik va axloqiy yetuklik yetarli darajada shakllanmaydi. Aksincha, pedagogik jarayon psixologik mexanizmlar bilan boyitilganda, shaxsning har tomonlama kamol topishi ta'minlanadi. Shuningdek, muhokama natijalari shuni ko'rsatadiki, Yangi O'zbekiston sharoitida barkamol avlodni tarbiyalash faqat ta'lim muassasalari doirasida emas, balki oila va jamiyat bilan uzviy hamkorlikda amalga oshirilishi zarur. Bu jarayonda pedagog kadrlarning psixologik kompetensiyasi muhim omil sifatida namoyon bo'lib, ularni doimiy kasbiy rivojlantirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, Yangi O'zbekistonda barkamol avlodni tarbiyalash pedagogik va psixologik mexanizmlarning uzviy integratsiyasiga tayangan holda amalga oshirilishi lozim. Ushbu mexanizmlar shaxsning intellektual, emotsional, ijtimoiy va ma'naviy rivojini uyg'unlashtirib, jamiyat taraqqiyotining barqaror poydevorini yaratadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, shaxs kamolotining mazkur komponentlaridan biror-tasining e'tibordan chetda qolishi barkamol shaxsni shakllantirish jarayonining to'liqligi va barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Ilmiy tahlillar va empirik natijalar asosida barkamol avlodni tarbiyalashning samarali modeli sifatida shaxsga yo'naltirilgan, psixologik qo'llab-quvvatlashga asoslangan hamda milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashgan pedagogik tizimni joriy etish maqsadga muvofiq, deb hisoblanadi. Ilmiy asoslangan, milliy qadriyatlarga tayangan va zamonaviy yondashuvlar bilan boyitilgan mazkur tarbiya tizimi jamiyat ehtiyojlariga mos, mustaqil fikrlovchi va ijtimoiy mas'uliyatli yoshlarni tarbiyalash imkonini beradi. Natijada Yangi O'zbekiston taraqqiyotining barqaror poydevori bo'lgan inson kapitali izchil rivojlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimov I. A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008. – 176 b.
2. Mirziyoyev Sh. M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2022. – 432 b.
3. Forobiy A. Fozil odamlar shahri. – Toshkent: Fan, 1993. – 304 b.
4. Ibn Sino. Donishnoma. – Toshkent: Fan, 1980. – 512 b.
5. Vygotskiy L. S. Psixologiya rivoji nazariyasi. – Moskva: Pedagogika, 1984. – 336 s.
6. Maslou A. Motivatsiya va shaxs. – Sankt-Peterburg: Piter, 2019. – 352 b.
7. Rogers C. Freedom to Learn. – Columbus: Merrill Publishing, 1983. – 312 p.
8. Abdullaeva M. Pedagogik psixologiya asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018. – 240 b.
9. Davletshin M. G. Ta'lim psixologiyasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2016. – 288 b.
10. Zimnyaya I. A. Pedagogik psixologiya. – Moskva: Logos, 2004. – 384 s.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.